

Til kontrollutvalg og kommunestyre i Søgne

Beregning av klagefrister

Sakens bakgrunn

I kommunestyremøte 31. januar 2014 i Søgne ble følgende forslag fremmet av kommunestyrerepresentant Terkelsen: «*Kommunestyret ber kontrollutvalget se på klagefrister. En klagefrist kan gi datoer i en helg, noe som vil si at dersom en klage må stemples inn hos kommunen en fredag, vil klagefristen bli kortere enn den skal være. Vil en datostempling fra for eksempel Posten være godt nok som dokumentasjon for innlevering for klagefrist*».

Revisor vil på denne bakgrunn gjøre rede for forvaltningslovens regler om beregning av klagefrister som gjelder for kommunens saksbehandling.

Rettslig utgangspunkt

Det rettslige utgangspunkt er forvaltningsloven (lov 1967-02-12; heretter kalt fvlt.). Loven kommer til anvendelse for «*den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov. Som forvaltningsorgan reknes i denne lov et hvert organ for stat eller kommune*», jf. fvlt. § 1.

I. Klagefristens lengde – forvaltningsloven § 29

Som hovedregel må en klage være inngitt innen visse frister¹ for at klager skal ha krav på at klagen blir behandlet. Årsaken til at man har absolutte klagefrister er at eventuelle motparter skal kunne innrette seg etter vedtaket, samtidig som også kommunen selv har behov for å sette endelig sluttstrek for behandlingen av en sak.

For enkeltvedtak² er fristen for å klage 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til den som er part i saken. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort. Dersom en part ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han eller hun fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.

At vedtaket er kommet frem til en part, betyr i praksis at vedtaket må ha kommet i adressatens (partens) postkasse eller postboks. Det følger av forvaltningsloven § 27 at underretning gjennom e-post kun kan skje når mottakeren uttrykkelig har godtatt dette, og har oppgitt en elektroniske adresse som skal benyttes til slike formål. Dersom mottaker ikke har godtatt at underretning kan skje elektronisk, så vil underretning være i tråd med forvaltningslovens regler først når vedtaket ligger i den vanlige postkassen/postboks eller på postkontoret.

¹ Klagefristen etter forvaltningsloven er 3 uker. Enkelte særlover kan ha kortere eller lengre klagefrist

² Et enkeltvedtak er «et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer», jf. fvlt. § 2 første ledd b

Grunnen til at det er ankomsttidspunktet for underretningen og ikke kunnskapen om underretningen (når mottaker faktisk leser vedtaket) som danner grunnlaget for fristberegning, er at en person som ikke ønsker at et vedtak skal tre i kraft, ikke kan utsette vedtakets ikrafttreden ved å unnlate å lese kommunens vedtak.

II. Når må klagen være fremsatt – forvaltningsloven § 30

Det følger av denne bestemmelsen at *«For at klage skal være fremsatt i tide, er det nok at erklæringen for utløpet av fristen er avgitt til postoperatør som skal sørge for å få sendingen frem til forvaltningsorganet eller til offentlig tjenestemann som har fullmakt til å ta imot erklæringen eller er kommet frem til den elektroniske adresse som forvaltningsorganet har oppgitt for mottak av elektroniske klager»*. Dette betyr at når en klage enten er innlevert til Posten Norge AS, offentlig tjenestemann som har fullmakt til å motta klagen, eller sendt til kommunens elektroniske innboks, må klagen anses å være levert i henhold til forvaltningsloven § 30.

At klagen er *«avgitt til postoperatør»* betyr i praksis fysisk innlevering til Posten. Det innebærer at når en klage enten er innlevert til en postoperatør eller lagt i en postkasse før siste tømning, er klagen rettidig fremsatt i henhold til fvlt. § 30. Det kan imidlertid være vanskelig å bevise innleveringstidspunkt dersom postoperatøren datostempler brevet dagen etter innlevering. Det er derfor hensiktsmessig at klager forsikrer seg om at postoperatør datostempler den aktuelle klagen senest innen siste fristdag. Det foreligger dog ikke noe rettslig krav om å gjøre dette, slik at kommunen kan ikke uten videre avvise en klage som er poststempelt etter klagefristens utløp, men må undersøke nærmere om klagen likevel kan ha blitt innlevert innen fristen³. Enkelte ganger vil kommunen motta klager der poststempel er uleselig etc. og i slike tilfeller vil det selvsagt være vanskelig å bevise om klagen ble innlevert til postoperatør innen klagefristens utløp.

Klagen er også rettidig fremsatt dersom den innen fristen leveres til offentlig tjenestemann som har fullmakt til å ta imot klagen. Hvem som har fullmakt til å motta en klage kan variere fra kommune til kommune ut i fra hvilke fullmakter som er gitt i kommunen. Kommunen bør opplyse om hvem som har fullmakt til å motta klage i vedtaket, se også fvlt. § 27 tredje ledd som sier at en underretning om vedtak skal inneholde *«den nærmere fremgangsmåte ved klage»*.

Videre er en klage rettidig fremsatt dersom den sendes til den e-postadresse som kommunen har oppgitt for mottak av klager. Det anses ikke som fristavbrudd dersom klagen sendes en annen e-postadresse enn den kommunen har oppgitt. Her må man imidlertid påpeke at kommunen har en veiledningsplikt i henhold til forvaltningsloven § 11 ved å henvise klager til korrekt adressat for klagen.

III. Oversitting av klagefristen – forvaltningsloven § 31

Selv om klagefristen er utløpt, kan kommunen likevel velge å ta klagen til behandling dersom

«a) parten eller hans fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd med klage etterpå, eller

---

³ Forvaltningsloven i kommunene – veiledning og kommentarer v/ Kyrre Grimstad og Siri Halvorsen 2011

b) det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd.

Ved vurderingen av om klagen bør tas opp til behandling, skal det også legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre.

Klagen kan ikke tas under behandling som klagesak dersom det er gått mer enn ett år siden vedtaket ble truffet».

Som det fremgår av bestemmelsen er det opp til kommunens skjønn å avgjøre om en for sent innkommet klage skal tas til behandling. Det er imidlertid to alternative vilkår som må være oppfylt for at en klage levert etter klagefristen skal tas til behandling: Det må enten dreie seg om en situasjon der klager eller hans prosessfullmektig ikke kan lastes for at klagen er blitt levert for sent. Eksempler på dette kan være at en part har vært syk, eller at kommunen ikke har opplyst om klagefrist i det opprinnelige vedtaket. Dersom en parten derimot kan lastes for å ha levert klagen for sent, kan kommunen likevel behandle klagen dersom det foreligger «særlige grunner». Dette er en bestemmelse som skal fungere som en sikkerhetsventil, og det bør foreligge særskilte, kvalifiserte omstendigheter for at kommunen skal behandle en for sent fremsatt klage av hensyn til «særlige grunner».

IV. Der klagefristen utløper i en helg eller helligdag

Der klagefristen utløper på en lørdag eller søndag, eller en offisiell helligdag, er der reglene i domstolsloven § 149 (lov 1915 nr. 5) som må legges til grunn. Av ordlyden i bestemmelsen fremkommer det at «Ender en frist paa en lørdag, helgedag eller dag som etter lovgivningen er likestilt med helgedag forlenges fristen til den nærmest følgende virkedag». Dette betyr at der klagefristen for eksempel utløper på en lørdag, vil fristen i slike tilfeller fremskyves til påfølgende mandag, dersom dette er en ordinær virkedag. Tilsvarende bestemmelse følger av forskrift til forvaltningsloven § 41 jf. også neste punkt.

V. Særlig om forskrift til forvaltningsloven

Denne forskriften (For 2006 nr. 1456) gir blant annet utfyllende regler om beregning av saksbehandlingsfrister som klagefristers utgangspunkt, fristutsettelse og fristavbrudd. Revisor legger ved forskriften til orientering.

Kristiansand, 30. april 2014

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

Anne-Marie Varen
Forvaltningsrevisor cand.jur.